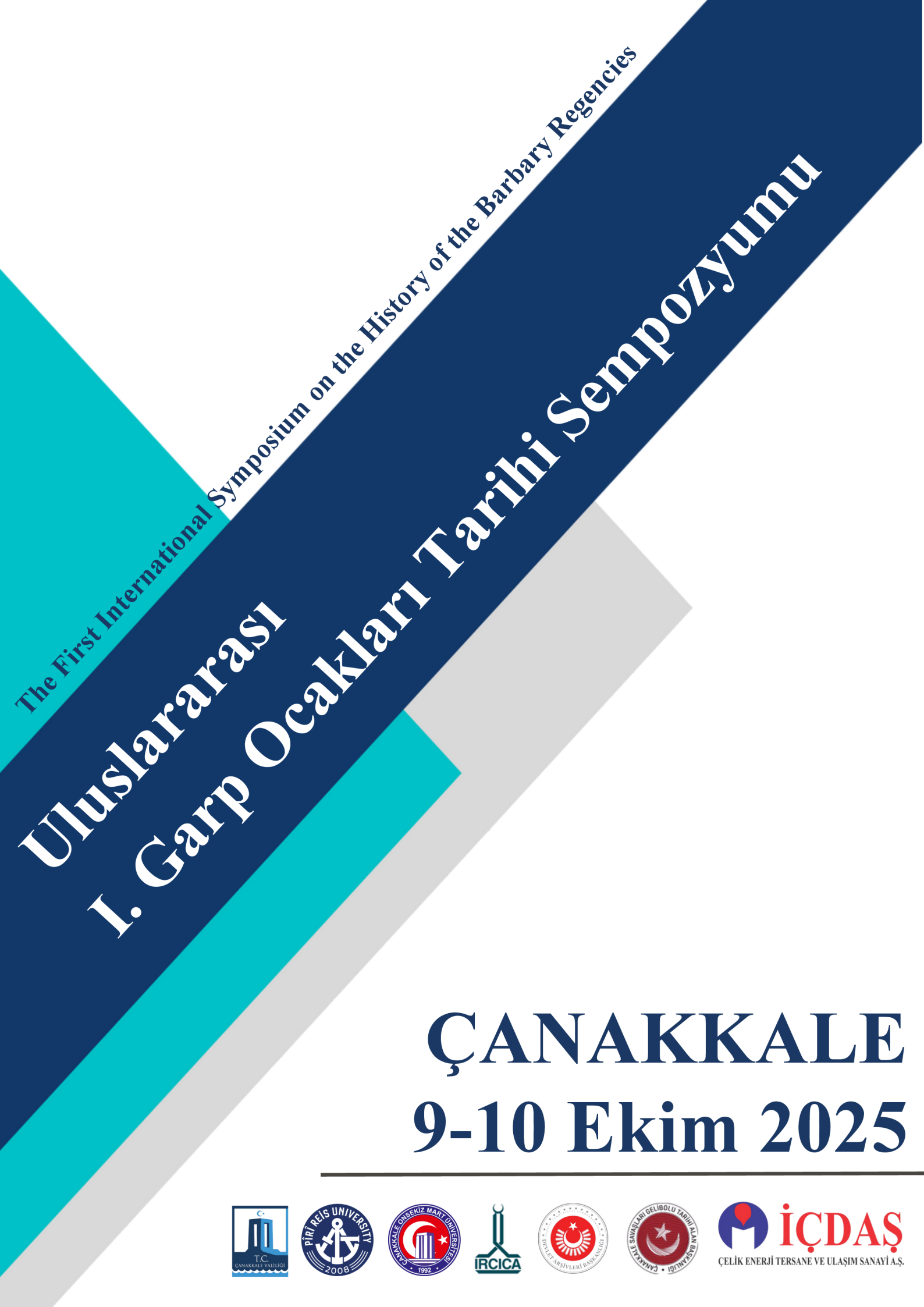




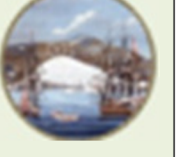
The First International Symposium on the History of the Barbary Regencies

Uluslararası I. Garp Ocakları Tarihi Sempozyumu

ÇANAKKALE 9-10 Ekim 2025



**Uluslararası I. Garp Ocakları Tarihi
Sempozyumu Programı**
Çanakkale, 9-10 Ekim 2025

 09 Ekim 2025 (Birinci Gün) 	
09:00-10:00	Kayıt
10:00-11:20	Açılış Konuşmaları
10:00-11:00	10:00-10:05 Prof. Dr. Murat YİĞİT Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
	10:05-10:10 Cemalettin ŞEVLİ Ulaştırma Altyapı Bakanlığı Deniz ve İçsular Eski Genel Müdürü
	10:10-10:20 Prof. Dr. R. Cüneyt ERENOĞLU Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörü
	10:20-10:30 Prof. Dr. Nafiz ARICA Pîrî Reis Üniversitesi Rektörü
	10:30-10:40 Prof. Dr. Bounama MOHAMED Cezayir Milli Arşivi Müdürü
	10:40-10:50 Büyükelçi Prof. Dr. Mahmut Erol KILIÇ IRCICA Genel Direktörü
	10:50-10:11:00 İsmail KAŞDEMİR Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanı
	11:00-11:10 Doç. Dr. Ömer TORAMAN Çanakkale Valisi
	11:10-11:20 Oramiral Ercüment TATLIOĞLU Deniz Kuvvetleri Komutanı

11:20-11:45	Sergi Açılışı	
11:45-12:30	Açılış Oturumu	
11:30-12:30	Oturum Başkanı: Ora. (E). Muzaffer Metin ATAÇ	
	İdris BOSTAN	Garp Ocakları Eyaletlerinin Osmanlı İdari Yapısındaki Konumu
	Nasruddin SAİDOUNİ	The Formation of Maghreb Political Entities within the Framework of the Ottoman Association
12:30-13:45	Öğle Yemeği	
13:45-15:00	Birinci Oturum (Salon A)	
13:45-15:00	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet İPŞİRLİ	
	Torbjørn ØDEGAARD	Why Barbary Was Not Barbary: A New View of Captivity in Ottoman North Africa Seen Through the Eyes of Two Young Scandinavian Sailors
	Raja Yassine BAHİRİ	Apport Culturel, Économique et Architecturale des Morisques dans la Régence Ottomane de Tunis à l'Époque de Othman Dey
	Özgür ORAL	Tunus Ocağı ile Venedik Cumhuriyeti Arasındaki Son Antlaşma [1792] ve İncelemesi
13:45-15:00	Birinci Oturum (Salon B)	
13:45-15:00	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mikail ACIPINAR	
	Fatma ŞİMŞEK	Osmanlı Merkez Bürokrasisinde Garp Ocakları Kapı Kethüdaları
	Mikail ACIPINAR	Trablusgarp'ta Bir Toskana Elçisi: Piero della Rena ve Diplomatik Temasları (1635-1639)
	Orhan KILIÇ	Beylerbeyi, Dayılar ve Yerel Beyler Üçgeninde Tunus'ta Osmanlı İdari Örgütlenmesi (16-18. Yüzyıllar)

15:00-16:30	İkinci Oturum (Salon A)	
15:00-16:30	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Orhan KILIÇ	
	Mehmet İPŞİRLİ	16. Yüzyılda Cezayir-i Garb Eyaleti Yönetimi Üzerine Bazı Gözlemler
	Feridun EMECEN	Yanlış Bir Bilginin Dolaşım Macerası: İspanyol Üssü Vهران/Oran (Cezayir) 1556'da Osmanlı Hâkimiyetine Girdi mi?
	Ahmet TEKİN	İngiliz Ulusal Arşivleri ve Garp Ocakları: State Papers 103/1
	Seyfullah ASLAN	Osmanlı Devleti ve Garp Ocakları: 18. Yüzyılda Askerî Yardım ve Strateji
15:00-16:30	İkinci Oturum (Salon B)	
15:00-16:30	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Chakib BENAFRİ	
	Leila MAZİANE	Solidarités et Alliances Corsaires au Maghreb à L'époque Moderne: Entre Méditerranée et Atlantique
	Luis Fernando Bernabe PONS	The Ottomans in Algiers and Tunis at the Beginning of the 18th Century According to the Unpublished Diaries of Father Francisco Ximénez
	Güneş IşIKSEL	Sultans, Sharifs, and Substitutes: Ottoman Proxy Politics and Sa'di Resistance in the Maghrib, 1558–1574
	Rabia DEMİR	Harp ve Sulh: Garp Ocakları ile İngiltere Arasındaki Barış Süreci ve Antlaşma Metinleri (1661–1664)
16:30-17:00	Çay-Kahve Arası	

17:00-18:30	Üçüncü Oturum (Salon A)	
17:00-18:30	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Murat KARATAŞ	
	Feridun BİLGİN	Şariken'in Cezâyir Seferi, 1541, (Sebep ve Sonuçları)
	Francesco CAPRIOLI	Compulsive Policies and Alliances: The Contentious Process of Shaping Ottoman Algiers in the first half of the sixteenth century
	Selim PARLAZ	Garp Ocakları-Ceneviz Münasebetleri ve Garp Ocakları'na Ait Bazı Mektuplar (1650-1750)
	Hüseyin Serdar TABAKOĞLU	İspanya'nın 1775 Cezayir Saldırısı
17:00-18:30	Üçüncü Oturum (Salon B)	
17:00-18:30	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Özgür KOLÇAK	
	Chakib BENAFRİ	18-19. Yüzyıllarda Osmanlılar Döneminde Cezayir'de Köle Ticareti
	Habiba MAHİDEB	Osmanlı Afrika'sında İç Sınırlar Meselesi ve Merkezi Otoritenin Rolü: Garp Ocakları Örneği
	Pino Valero CUADRA	Some News on the Ottoman Maghreb According to Johann Frisch (1674)
	İsmet TOUATİ	Wheat for Armaments: An Aspect of Algerian Foreign Trade in the 18th Century



10 Ekim 2025 (İkinci Gün-Öğleden Önce)



09:00-
10:30

Dördüncü Oturum (Salon A)

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Fatma ŞİMŞEK

Güner DOĞAN

Akdeniz’de Diplomasi ve Ticaret: Ali Paşa’nın (Cezayir Dayısı) Mektupları Üzerine Değerlendirmeler (1754-1766)

Burcu KURT

Trablusgarp Vilayetinde Osmanlı-Fransız Mücadelesi ve Hecin Süvari Birlikleri Kurulması Teşebbüsleri

09:00-
10:30

Mehmet KORKMAZ

Trablusgarp Vilayeti Sahillerinde Osmanlı Denizcilik Faaliyetleri ve Trablusgarp Komodorluğu (1835-1912)

Fatma Zehra BEYAZ

18. Yüzyılın Son Çeyreğinde Osmanlı-Fas-Dubrovnik Üçgeni (1763-1795)

09:00-
10:30

Dördüncü Oturum (Salon B)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Feridun EMECEN

Volkan DÖKMECİ

Sinan Reis Hakkında Bir Eser İncelemesi: Jean Jacques Boissard Vesuntino’nun “Vitae et Icones Sultanorum Turcicorum Principum Persarum” Adlı Kitabı

09:00-
10:30

Emel Soyer KOLÇAK

Osmanlı Donanmasında İkinci Kalyon Dönemi (1682) ve Mağripli Denizciler

Hakan Mehmet KÖKTÜRK

Osmanlıların Girit’i Fethi Sürecinde (1645-1669) Garp Ocakları’nın Donanma-yı Hümâyûn’a Desteği

10:30-
11:00

Çay-Kahve Arası

11:00-12:00	Kapanış Oturumu				
	Metin ATAÇ	Luis Fernando Bernabe PONS	İdris BOSTAN	Chakib BENAFRİ	Feridun EMECEN
12:30-13:45	Öğle Yemeği				

		10 Ekim 2025 (İkinci Gün-Öğleden Sonra) (Gezi Programı)	
14:00-18:00	Kilidbahir Kalesi'ne Tekne Gezisi		

The First International Symposium on the History of the Barbary Regencies

Uluslararası I. Garp Ocakları Tarihi Sempozyumu

ABSTRACTS

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Çanakkale, 9-10 Ekim 2025

İngiliz Ulusal Arşivleri ve Garp Ocakları: State Papers 103/1

Ahmet Tekin

İngiliz Ulusal Arşivleri, belge koleksiyonlarının çeşitliliği ve küresel tarihe sunduğu zengin kaynaklarla, uluslararası tarih araştırmaları açısından önde gelen merkezlerden biridir.

1583 yılında kendisine bahşedilen ilk ahidname sonrasında İngiltere, Akdeniz'deki çıkarlarını korumak amacıyla Cezayir, Trablusgarp ve Tunus'a da konsoloslar atamış; bu adım, Garp Ocakları'nın İngiliz ticaretindeki önemini ortaya koymuştur. Osmanlı-İngiliz ilişkilerine dair en temel birincil kaynaklardan biri olan State Papers tasnifi, İngilizlerin Osmanlılarla olan ilişkilerini daha iyi aydınlatmada kilit rol oynamaktadır.

Bu bildiri, daha önce literatürde ele alınmamış olan SP 103/1 numaralı klasöre odaklanmaktadır. 17. yüzyıla ait belgeleri kapsayan bu klasör, arşivde 'Barbary States' başlığı altında sınıflandırılmıştır. Kayıtlar dört bölgeye –Cezayir (1622–1683), Fas (1626–1700), Trablusgarp (1662–1676) ve Tunus (1662–1686) – göre kronolojik bir şekilde dağılmıştır. Yazışmalar belirli bir sistematik bütünlük içermese de diplomatik temasların niteliğini anlamaya elverişli önemli malzemeler sunmaktadır.

Bu tasnifte yer alan bazı antlaşma metinleri ile Osmanlı arşivlerinde veya literatürde henüz tespit edilmemiş bazı Osmanlıca evrakın İngilizce tercümeleri, 17. yüzyılda İngiltere ile Garp Ocakları arasındaki ilişkilerin boyutlarını incelemek için özgün ve değerli bir kaynak niteliğindedir. Bu bildiri, söz konusu belgelerden seçilen örnekler aracılığıyla hem bu tasnifi gündeme taşımayı hem de İngiltere-Garp Ocakları ilişkilerinin boyutlarına ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Trablusgarp Vilayetinde Osmanlı-Fransız Mücadelesi ve Hecin Süvari Birlikleri Kurulması Teşebbüsleri

Burcu Kurt

Çevre tarihi ve özellikle hayvan-insan ilişkilerine odaklanan çalışmalar çoğunlukla hayvanları iktisadi veya zirai sistemin bir parçası olarak ele alıp incelemiştir. Fakat hayvanlar ekonomik ve zirai alanların yanı sıra askeri sistem içerisinde de hayvan-insan ilişkilerinin merkezinde bulunuyordu. Bununla birlikte hayvanların askeri kullanımı- özellikle de Osmanlı ordusunda askeri amaçlarla kullanımı- bağlamında çalışmalar neredeyse yok denecek kadar azdır. Her ne kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun hüküm sürdüğü Doğu Avrupa ve Anadolu coğrafyasında kullanım yoğunluğu itibarıyla askeri amaçlar için kullanılan hayvanlar konusunda akla ilk gelen cins atlar olsa da Osmanlıların tarih boyunca çok farklı türde hayvanları ordu için seferber ettikleri görülmektedir. Geniş kıtalara yayılmış bir imparatorluk olan Osmanlılar 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bugünkü Ortadoğu ve Afrika coğrafyasında hecin süvarilerini askeri sistemlerine adapte etmeye çalışmıştır. Tamamen çölün getirdiği coğrafi koşulları uymak zorunluluğundan doğan bu birlikler, atlara göre çok daha az su ve yiyecek tüketen ve buna karşın diğer cinslerine oranla çok daha hızlı hareket edebilen bir deve cinsi olan hecinlerin Osmanlı süvari sınıfına adaptasyonu ile meydana gelmiştir.

Osmanlıların hecin süvari birlikleri kurma girişiminde bulundukları bölgelerden bir tanesi de son derece geniş ve çöllerden müteşekkil bir coğrafyaya sahip olan Trablusgarp vilayeti idi. Trablusgarp'ın hem çok geniş ve çöllük bir arazi olması, hem yerleşim bölgelerinin arasındaki mesafelerin uzaklığı hem de vilayetteki çöllük arazide göçebe olarak yaşayan kabileler 1870'li yıllarda hecin süvari birlikleri kurulmasına yönelik girişimlerin ilk nedeni olmuştur. 1881'de Tunus'un Fransızlar tarafından işgali, Afrika'nın Avrupalı devletler arasında paylaşılma süreçleri ve hinterland meselesi 1890'lardan itibaren özellikle Trablusgarp-Tunus sınırında hecin süvari birlikleri kurulması fikrinin daha da şiddetle tartışılmasına neden olmuştur. Bu bağlamda bu tebliğ Trablusgarp vilayetinde 1870'li yıllardan başlayarak 1911'de Trablusgarp Savaşı'na kadar sürekli olarak gündeme taşınan fakat bir türlü hayata geçirilemeyen hecin süvari birlikleri kurulması teşebbüslerini mercek altına alacaktır. Trablusgarp vilayetinde hecin süvari birliklerinin ilk defa kurulması düşünceleri, değişen uluslararası konjonktür çerçevesinde farklılaşan kuruluş amaçları ve 40 sene tartışılmış olmasına rağmen birliklerin hayata geçirilememesi sebepleri bu tebliğin ana odak noktasını teşkil edecektir.

18-19. Yüzyıllarda Osmanlılar Döneminde Cezayir’de Köle Ticareti

Chakib Benafri

Çoğu Batılı tarihçi ve araştırmacı, sadece Cezayir eyaletindeki korsanlık ve Avrupalı esirler konusuna odaklanmıştır. Ancak, Osmanlı döneminde Cezayir'deki siyah köle ticareti konusundaki çalışmalar ve araştırmalar hala büyük ölçüde sınırlıdır. Bu araştırmamızda, arşiv belgelerine dayanarak Sahra altı bölgesinden gelen bu ticaretin kaynaklarını veya membalarını tespit etmeye ve Cezayir eyaleti düzeyinde bu ticaret kervan ağlarının organizasyonuna, duraklarına ve güzergâhlarına ışık tutmaya çalışıyoruz. Ayrıca bu bildiride tüccarların kökenleri, kölelerin fiyatları, cinsiyetleri ve yaşları analiz edilerek köleleri satın alanların ve sahiplerinin kimler olduğu, sosyal ve ekonomik statüleri ele alınacaktır. Bu bağlamda Cezayir’de köle ticaretinin nasıl durmadığı, özellikle İzmir ve İstanbul’daki tedarikçileri ve müşterileri, kölelerin yaptığı işler açıklanmaya çalışılacaktır. Bunun yanı sıra kölelerin sahipleri yanındaki durumları ve Osmanlı döneminde Cezayir toplumunun sosyal yapısına katılan bir sosyal grup olarak hayatları incelenecektir.

Osmanlı Donanmasında İkinci Kalyon Dönemi (1682) ve Mağripli Denizciler

Emel Soyer Kolçak

Osmanlılar Girit Seferi (1645-1669) sırasında gemi teknolojisinde değişiklik yaparak kadirgadan kalyon düzenine geçti. Yelkenli gemileri Donanma-yı Hümayunun merkezine yerleştiren bu sistem iki asrı aşkındır devam eden kürekli gemi geleneğinin değişmesi anlamına geliyordu. Ne var ki bu radikal karar beklentileri karşılayamamış ve 1656’da yeniden eski düzene yani kadirga kullanımına dönmüştü. Bu girişimden yıllar sonra, 1682 yılında, Osmanlılar ikinci defa ve kesin olarak kalyon teknolojisine geçtiler. Bu tarihte on kalyon inşasının emriyle başlayan değişimin yürütülmesi için Tersane-i Amire bünyesinde (Garp Ocaklarında olduğu gibi) mürettebatı ve gelirleri müstakil olan bir birim oluşturuldu. Bu ikinci dönemde sürecin başına getirilen Mısırlızaade İbrahim Paşa Trablusgarp ocağından yetişme bir denizciydi. Zira Cezayir, Tunus ve Trablusgarp eyaletlerinin savaş filolarında uzun yıllardır yelkenli gemilere yer verilmişti. Bir önceki başarısız deneyim düşünüldüğünde Kuzey Afrikalı denizcilerin kalyon inşası ve donatımına dair birikimleriyle muharebe meydanındaki taktiksel tecrübeleri nimet mertebesindeydi. Öyle ki ikinci dönemin ilk kalyonlarına atanan kapudanlar arasında Mağripli denizciler bulunmaktaydı. Kalyon miktarındaki artışa paralel olarak sayıları artan bu denizcilerin arşiv belgelerine dayanarak tespit edilen bilgileri bu bildirinin konusunu oluşturmaktadır. Garp ocaklarının kalyona geçişe etkileri ele alınırken aynı zamanda Osmanlıların ikinci kalyon döneminin başlangıç evresine odaklanılacaktır.

Osmanlı Merkez Bürokrasisinde Garp Ocakları Kapı Kethüdaları

Fatma Şimşek

Osmanlı idari teşkilatı, coğrafi, iktisadi ve sosyal faktörlerin etkisiyle farklı taşra yönetim yapılarını ve uygulamalarını şekillendirmiştir., Batı Akdeniz'deki stratejik önemi ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa ile olan siyasi, dini ve ticari rekabetinde merkezi bir rol üstlenen Garp Ocakları, bu idari yapılardan biri olup saliyaneli olarak doğrudan merkeze bağlı bir eyalet statündeydi. Bu çalışmanın temel problemi, Garp Ocakları ile Osmanlı merkezi bürokrasisi arasındaki askeri, idari ve ticari konulara dair iletişimi sağlayan ve yazışmaları gerçekleştiren kapı kethüdalarını, atanma usullerini, sorumluluklarını ve görev alanlarını tanımlamak ve ortaya koymaktır. Bunu yaparken Cezayir-Tunus-Trablusgarp eyaletleri üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun taşra idari anlayışının esnekliğini ve organizasyonel yapısının işleyişini anlamaya yönelik merkezin taşra üzerindeki denetimini sağlama araçlarına ve ilişkilerini yürütme süreçlerine dikkat çekilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, Osmanlı yönetiminin bölgedeki etkinliğini artırmak ve merkezi yönetimin talimatlarının yerel düzeyde uygulanmasında ocakların kapı kethüdalarının nasıl kilit bir rol oynadıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

18. Yüzyılın Son Çeyreğinde Osmanlı-Fas -Dubrovnik Diplomasi Üçgeni (1763-1795)

Fatma Zehra Beyaz

Ekonomisi deniz ticaretine bağlı olan ve 15. yüzyılda Osmanlı himâyesine giren Dubrovnik, 18. yüzyılın ikinci yarısında deniz ticaretindeki etkinliğini artırmıştır. Bu dönemde Fas açıklarına kadar ilerleyen ve zaman zaman Fas'a yolcu ve yük taşımacılığında destek veren Dubrovnik gemileri, çeşitli sebeplerle 1763 ilâ 1795 arasında Fas korsan gemilerinin hedefi olmuştur. Yaşadığı sorunları Osmanlı himâyesinde olmanın verdiği avantajı kullanarak aşmayı hedefleyen Dubrovnik, bu vesile ile Akdeniz'de büyük bir diplomatik hareketlilik başlatmıştır.

Bu çalışmada, 1763 ilâ 1795 arasında Fas ile Dubrovnik arasında çıkan diplomatik krizlerin mahiyeti, Osmanlı'nın hâmî devlet sıfatıyla devreye girmesi ve Fas nezdinde yaptığı diplomatik girişimler ile bu krizleri aşma çabaları gözler önüne serilecektir. Bunun yanı sıra, tarafları kimi zaman bir araya kimi zaman da karşı karşıya getiren diplomatik krizlerin, Osmanlı ve Fas tarafından farklı siyasi çıkarlar elde etmek için kullanıldığı da ortaya konulacaktır. Bu dönemde Rusya ile süren savaşlar sebebiyle ciddi bir mali darboğaza giren Osmanlı Devleti'nin, bu diplomatik girişimler sırasında "ittihad-ı İslâm" argümanını kullanarak malî müzayakayı aşma, buna karşılık Fas'ın, mukaddes beldelerde imtiyaz elde etme çabalarına işaret edilecektir.

Çalışma, 18. yüzyılın ikinci yarısındaki Akdeniz'deki diplomatik krizleri yönetme ve fırsata çevirmeyi başaran Osmanlı diplomatik maharetini göstermeyi amaçladığı gibi, bunların yansıdığı ve fakat bugüne kadar göz ardı edilen Arapça evrak birikimine dikkat çekmeyi de hedeflemektedir.

Şarlken'in Cezâyir Seferi, 1541, (Sebeup ve Sonuçları)

Feridun Bilgin

Kuzey Afrika merkezli korsanların İspanya sahillerine artan saldırıları, sahil kesimlerinde bulunan halkı ve İspanyol yönetimini bunaltmaya devam edince, çareler aranmaya başlanmıştır. Bilhassa, Cezâyir'den İspanya kıyılarına (Belensiye bölgesindeki şehir ve köylere) yapılan akınlar ve yine İspanya toprakları içerisinde bulunan Napoli, Sardinya, Sicilya ve Balear adalarına yönelik saldırılar, İspanya'ya yönelmiş olan tehdidin ne kadar büyüdüğünü gösteriyordu.

İspanya'nın acilen tedbir alması ve harekete geçmesi gerekiyordu. Bu kapsamda Şarlken, Andrea Doria komutasında bir donanmanın hazırlanmasını emretti. Andrea Doria, Cezâyir üzerine yapılması planlanan seferin hazırlıklarını yapmaya başladı. Bu sırada, İspanya ve Fransa arasında sürmekte olan barış görüşmeleri olumlu neticelendi ve Fransa, Cezâyir'e karşı yapılacak olan sefere 20 kadırğa ile katılmaya karar verdi. Gerekli hazırlıkları tamamlayan Andrea Doria, büyük bir donanma ile Cenova'dan Şerşel'e doğru hareket etti (Temmuz 1531). Osmanlı Devleti'ne ait en batıdaki korsan limanı olan Şerşel'e İspanyol donanmasının saldırmasının nedeni, buradan başta Balear adaları olmak üzere, İspanyol kıyılarına yirmi saatten az bir sürede ulaşılmasıydı. Bu stratejik konumu nedeniyle saldırı öncelikli olarak Şerşel'e yapıldı. Fakat bu saldırı hezimetle sonuçlandı.

Fakat bu hezimete rağmen Cezâyir seferi, İspanya kıyılarındaki artan korsanlık faaliyetleri nedeniyle İspanyol yönetiminin gündeminden düşmemiştir. Nitekim Gazâvatta, Barbaros'un dilinden aktarılan bilgiler de bu durumu teyid etmektedir; Şarlken'in: "Cezâyir üzerine kendim gideceğim ya Barbaros'u ele geçirip etini kebab edip yiyeceğim yahut canımı vereceğim." dediği aktarılır. Şarlken, zaman zaman yapmayı planladığı ve fakat çeşitli sebeplerle ertelemek zorunda kaldığı Cezâyir seferi için yeniden harekete geçmeye karar vermiştir. Her defasında bir takım gerekçelerle ertelenen Cezâyir seferi, 1541'de bir kez daha gündeme gelmiştir. Seferin gerekçeleri, geçen zaman zarfında değışmemiştir; Cezâyir korsanlarının artan saldırıları sebebiyle İspanyol sahil şehirlerinde can ve mal güvenliğinin kalmamış olması. Ayrıca Şarlken, Cezâyir'i alarak, Barbaros'un artan şöhetini yok etmeyi amaçladığı gibi, Barbaros ve Cezâyir korsanlarının İspanya ve İtalya sahillerinden gasp edip getirdikleri ganimetlerle epeyce zengin olan Cezâyir şehrinin çekiciliğinin payını da hesaba katmak gerekmektedir.

Korsan yuvasını dağıtmak için, neredeyse tüm Avrupa ülkelerinden askerlerin katıldığı Cezayir seferi, tam bir hezimetle sonuçlanmıştır. İspanyollar arkalarında esirler, savaş araç ve gereeleri ile gemilerini bırakmak zorunda kalmışlardır. En kötüsü de, eskisinden daha güçlü, kendilerine meydan okuyan bir Cezâyir bırakmışlardır.

Yanlış Bir Bilginin Dolaşım Macerası: İspanyol Üssü Vehran/Oran (Cezayir) 1556'da Osmanlı Hâkimiyetine Girdi mi?

Feridun M. Emecen

16. yüzyılın başlarına gelindiğinde Portekizlilerin ve İspanyolların artan ilgileri ve kademe kademe bu çizgideki stratejik ve ticari önemdeki liman kentlerini ele geçirmeleri, buralardaki gerek mahalli hanedanlar ve gerekse korsanlık gerekçesiyle kıyılarda tutunmaya çalışan topluluklar için ileri vadede yeni himayeler arayacakları ve buna müstenid olarak da varlıklarını korumaya çalışacakları yeni bir devrin kapılarını aralamıştır. İstanbul merkezli olarak yükselen bir imparatorluk haline gelen ve cihanşümul karakterli olarak Akdeniz hakimiyeti peşinde koşan Osmanlılar için XVI. yüzyılın başlarından itibaren gerek dolaylı gerekse kendilerine metbuluk arz eden yarı-resmî korsan toplulukları vasıtasıyla özellikle de Mısır'a hâkim olmalarının akabinde Kuzey Afrika kıyılarının ehemmiyeti hayli artacaktır. Böylece bu Trablusgarb'dan Fas'a uzanan Kuzey Afrika kıyıları iki büyük imparatorluğun (Osmanlılar ve Habsburglar) Akdeniz'deki kapışmasına paralel olarak uzun sürecek yeni bir siyasi/stratejik rekabetin mihverini teşkil edecektir. Bilhassa Cezayir'i üs haline getirmiş Barbaros kardeşlerin mücadeleleri sırasında siyasî/askerî ilginin ana merkezleri yeni "conquesta"larının peşinde koşan İspanyollar tarafından ele geçirilen veya kendi himayeleri altına aldıkları koloniler/üsler olacaktır. Bunlar içinde de Cezayir'in batısında İspanya'ya yakın limanlarından Vahran/Vehran veya Oran'ın farklı bir yeri vardır. Bu tebliğde Vehran/Oran'a yönelik "Piyale Paşa tarafından 1556'da gerçekleştirilen seferle fethedildiği" şeklinde modern çalışmalarda yaygın halde tekrarlana gelen bilginin aslında nereden ve nasıl kaynaklandığı meselesinin izi sürülerek bu yanlışın "mahiyeti" üzerinde durulacaktır.

Compulsive Policies and Alliances: The Contentious Process of Shaping Ottoman Algiers in the first half of the sixteenth century

Francesco Caprioli

This conference paper investigates the fraught and multifaceted process through which Ottoman authority was established in Algiers during the first half of the sixteenth century, with particular emphasis on the role of the Barbarossa brothers. Far from a linear trajectory of imperial expansion, the consolidation of Ottoman power in Algiers emerged from a dynamic interplay between coercive violence and negotiated alliances with local actors, notably marabouts and Berber tribal elites. The study argues that acts of violence—such as the 1516 assassination of the Algerine Sheikh Selim al-Toumi—should be understood not merely as instruments of domination but as performative assertions of political rupture and legitimacy. Moreover, Hayreddin Barbarossa's formal alignment with the Ottoman Empire between 1519 and 1521 was a calculated response to regional instability and external threats, particularly from the Spanish Monarchy. Yet, the incorporation of Algiers into the Ottoman imperial system remained ambiguous until its formal institutionalization as a beylerbeylik in 1545. Such a transition introduced Ottoman administrative structures but also intensified internal tensions, as evidenced by recurrent urban unrest. The study further explores the ephemeral nature of alliances with Kabyle politics and the strategic use of diplomacy, kinship, and hostages in securing territorial control. Ultimately, it contends that the Ottoman presence in early modern Algiers was not the product of a top-down colonial imposition but rather the result of a contingent, negotiated, and frequently contested process of imperial articulation along the Maghrebi frontier.

Akdeniz’de Diplomasi ve Ticaret: Ali Paşa’nın (Cezayir Dayısı) Mektupları Üzerine Değerlendirmeler (1754-1766)

Güner Doğan

Cezayir Dayısı Mehmet Paşa’nın ölümü ile iktidara geçen Ali Paşa Toskana Grandükalığı ile babası gibi bir dostluk antlaşması imzalayacaktır. Antlaşma uzun yıllar Akdeniz’de var olması istenen sükûnetin devamı için oldukça gereklidir ve Cezayir Dayısı bu noktada Avusturya ile olan ilişkilerini dostluk üzerine kurmak istemektedir. Antlaşmanın imzalanması için Floransa’ya gönderilen Elçi Hacı Ali Efendi dolayısıyla önemli bir misyonu yerine getirecektir. İşte bu bildiri, Ali Paşa’nın gönderdiği elçisi ve Viyana Sarayına yazdığı mektupların değerlendirmesi üzerine olacaktır. Bunu yaparken Napoli, Venedik ve Viyana devlet arşivlerinden mevcut orijinal belgeler kullanılacaktır. İlgili belgeler hem antlaşmanın imzalanma sürecini hem elçinin yerine getirdiği görevini ve hem de Ali Paşa’nın yönetimi anlamak adına değerli bilgiler vermektedir.

Babası Mehmet Paşa’nın sadece dört yıllık iktidar süreci onun trajik bir şekilde vefatı ile son bulacak ve ardından Ali Paşa yönetime geçecektir. Yönetimi ele geçirir geçirmez ticaretin gelişmesine ve asıl önemlisi Akdeniz’de korsanlık sorunu başta olmak üzere farklı sorunları çözmek için harekete geçen Ali Paşa, genç olmasının da verdiği enerji ile hızlı bir diplomasi faaliyetine girişecektir. Viyana ile olan ilişkilerini ön planda tuttuğu görülen Ali Paşa’nın kaleme aldığı belgelerde bu durum net olarak gözükmemektedir. Bunun yanında Viyana Sarayı da Ali Paşa ile olan diplomatik ilişkilerine önem vermiştir. Karşılıklı olarak elçilerin gidip gelmeleri ve yine bu elçilerin gösterdikleri diplomatik çabalar oldukça dikkat çekicidir.

Sultans, Sharifs, and Substitutes: Ottoman Proxy Politics and Sa‘dī Resistance in the Maghrib, 1558–1574

Güneş Işıksel

This article re-examines the Ottoman–Sa‘dī encounter between 1558 and 1574 as a case of imperial rivalry defined more by symbolic contestation than outright warfare. Challenging narratives of Ottoman military preeminence, it argues that the Sa‘dīs of Morocco resisted Ottoman expansion through a combination of diplomatic ambiguity, dynastic consolidation, and religious legitimacy, while the Ottomans sought to project influence by means of proxy politics, Sufi networks, and chancery diplomacy. The study delineates this relationship in three phases: Initial antagonism (1557–1566), rhetorical escalation (1566–1571), and fragile coexistence (1571–1574), drawing on Ottoman chancery records.

Key findings reveal how both powers navigated structural constraints—Ottoman logistical limitations and Sa‘dī internal consolidation—resulting in a prolonged struggle over Islamic authority. The Sa‘dīs, under Sultan al-Ghālib, avoided direct confrontation yet leveraged multipolar Mediterranean alliances and religious patronage to resist Ottoman hegemony. Meanwhile, the Ottomans, unable to impose direct rule, relied on exiled Sa‘dī princes as instruments of indirect influence, blending investiture with moral suasion. The article also highlights Algiers’ role as both mediator and frontier actor, revealing the limits of Ottoman imperial governance in Morocco’s resistant dynastic landscape. Ultimately, the encounter illustrates how early modern imperialism often depended on indirect modes of control—and how resilient, regionally embedded monarchies could block absorption into larger imperial systems.

Osmanlı Afrika'sında İç Sınırlar Meselesi ve Merkezi Otoritenin Rolü: Garp Ocakları Örneği

Habiba Mahideb

Osmanlı İmparatorluğu'nda iç sınırlar, doğrudan idarenin istikrarını ve sürekliliğini etkileyen önemli bir konu olmasına rağmen, dış sınırlar kadar dikkat edilmemiştir. Çoğu araştırma, Osmanlı'nın batıda Avrupa güçleri veya doğuda Safevîlerle olan sınır ilişkilerine odaklanırken, iç sınırlar genellikle daha az incelenmiştir. Ancak, Osmanlı eyaletleri arasındaki iç sınırlar, yönetim düzeninin korunmasında, yerel güç dengelerinin sağlanmasında ve bölgesel ilişkilerin belirlenmesinde kritik bir rol oynamıştır. Özellikle, Kuzey Afrika'da Osmanlı yönetimi altındaki Tunus, Cezayir ve Trablusgarp eyaletleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun güneybatı sınırlarını oluşturan Mağrib Eyaletleri veya Garp Ocakları olarak bilinen bölgeler arasında yer alıyordu. Bu eyaletlerdeki iç sınırlar, karmaşık coğrafya, göçebe kabilelerin hareketliliği ve ekonomik ve askeri çıkarların etkisiyle sürekli bir zorluklarla karşılaşmıştır.

İç sınırlar, yalnızca idari bir mesele olarak görülmemelidir; aynı zamanda siyasi, ekonomik ve askeri dinamiklerin etkisiyle şekillenmiştir. Tunus-Cezayir ve Tunus-Trablusgarp arasındaki sınırlar zamanla değişmiş ve bu değişiklikler yerel yöneticiler arasında anlaşmazlıklara yol açmıştır. Osmanlı İmparatorluğu, iç sınırları belirlemek ve kontrol altında tutmak için “hududname” adı verilen resmi sınır kayıtları oluşturmuş, kadılar aracılığıyla hukuki düzenlemeler yapmış ve yerel yöneticilere belirli bir özerklik tanımıştır. Bunun yanı sıra, eyaletler gerektiğinde askeri müdahaleye başvurmuş, ancak özellikle çöl bölgelerinde kabilelerin bağımsız hareket etme eğilimleri, sınır yönetimini daha da karmaşık hale getirmiştir.

İç sınırların belirlenmesi yalnızca siyasi ve askeri bir konu olmayıp, aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu'nun mali ve ticari sistemiyle de doğrudan ilişkilidir. Vergi toplama, ticaret yollarının güvenliği ve stratejik bölgelerdeki otoritenin sağlanması, iç sınırların belirlenmesinde önemli faktörler olmuştur. Sınırların esnek yapısı da Osmanlı'nın Kuzey Afrika'daki yönetiminde belirleyici bir unsur olmuştur.

Bu çalışma, Osmanlı İmparatorluğu'nda iç sınırların belirlenme sürecini detaylı bir şekilde incelemeyi amaçlamakta ve özellikle Garp Ocakları örneğinde merkezi otoritenin bu süreçteki rolünü analiz etmektedir. Araştırma, Osmanlı arşiv belgeleri, Tunus arşivleri ve o döneme ait resmi yazışmalardan yararlanarak; sınır yönetimi, yerel idareler arasındaki anlaşmazlıklar ve Osmanlı merkezi otoritesinin uyguladığı denetim mekanizmaları hakkında yeni bir bakış açısı sunmayı hedeflemektedir.

Osmanlıların Girit'i Fethi Sürecinde (1645-1669) Garp Ocakları'nın Donanma-yı Hümâyûn'a Desteği

Hakan Mehmet Köktürk

1645–1669 Girit Savaşı sırasında Donanma-yı Hümâyûn kalyon bakımından zayıf kalırken, Venedik filosu modern yelkenlilerle üstünlük sağlamıştı. Bu eksiklik, Osmanlıları imparatorluk içindeki tek fiilî müttelik deniz gücü olan Garp Ocakları'na yöneltmiştir. Cezayir, Tunus ve Trablusgarp ocakları donanmaya gemi, asker ve topçu desteği sağlamış; Suda Limanı ve diğer çatışmalarda kazandıkları başarılarla Osmanlıların yelkenli tecrübesini tamamlamışlardır. Bunun yanında istihbarat ve lojistik faaliyetlerde de etkin rol üstlenmiş, zaman zaman bağımsız operasyonlarla Venedik ticaretini hedef almışlardır. Ancak veba salgını, İngiliz saldırıları ve iç-dış tehditler katkılarını sınırlamıştır. Yine de Ocaklar, ortak eğitim girişimleriyle Donanma-yı Hümâyûn'un savaş kapasitesini artırmış, Girit Seferi süresince stratejik bir dayanak noktası hâline gelmiştir.

İspanya'nın 1775 Cezayir Saldırısı

Hüseyin Serdar Tabakoğlu

16. yüzyıldan itibaren Kuzey Afrika'da üslenen Müslüman korsanlar, İspanya için sürekli bir tehdit oluşturunuyordu. Bu tehdidi ortadan kaldırmak isteyen İspanya, çeşitli askeri girişimlerde bulundu. 1535 ve 1541 yıllarında Kutsal Roma İmparatoru ve İspanya Kralı V. Carlos bu seferlere bizzat komuta etti. Kuzey Afrika'da Barbaros kardeşlerle başlayan süreç bölgenin doğrudan Osmanlı hâkimiyetine girmesiyle sonuçlandı. İspanya 17. ve 18. yüzyıllarda da özellikle Cezayir'de üslenen korsanları ortadan kaldırmak için birçok plan hazırladı ve bunlardan bazılarını uygulamaya koydu. Bu araştırma, İspanya'nın Cezayir'e yönelik son büyük işgal girişimi olan 1775 seferini ele almayı amaçlamaktadır. 1775 yılında İspanya Kralı III. Carlos'un emriyle General Alejandro (Alexander) O'Reilly, Toskana kuvvetlerinin de destek verdiği bir işgal harekâtı gerçekleştirmişti. İrlanda asıllı bir paralı asker olan O'Reilly küçük yaşta İspanyol ordusuna girmiş ve özellikle kolonilerde gösterdiği başarılarla hızla yükselmişti. 1772 yılında III. Carlos tarafından kont ünvanı verilen O'Reilly'den bu defa zorlu bir görevde kendini göstermesi beklenmekteydi. 70 kadar savaş gemisi ve 20.000'den fazla askerle Cartagena limanından hareket eden İspanyol sefer gücü Haziran sonunda Cezayir kıyılarına ulaşmış ve çıkartma harekâtına başlamıştı. Buna karşılık Cezayirli bahr aylarında İspanyol hazırlıklarından haberdar olmuş ve kuvvetlerini seferber ederek savunma için tedbir almışlardı. Yedi Yıl Savaşları sonrasında yeniden organize edilen İspanyol ordusunun gücünü göstererek bütün Kuzey Afrika'ya gözdağı vermeyi hedefleyen saldırı, Cezayir kuvvetlerinin İspanyol piyadelerini pusuya çekmesiyle büyük bir fiyaskoyla sonuçlandı. Kuvvetlerinin dörtte birini kaybeden İspanyollar ancak savaş gemilerinin yakın ateş desteği ile geri çekilmeyi başarmışlardı. 1783 ve 1784 yıllarında İspanya, Amiral Antonio Barceló komutasında Cezayir'e yönelik iki bombardıman harekâtı gerçekleştirmiş ancak bunların da sonuçsuz kalması üzerine tazminat ödeyerek Cezayir'le anlaşma yoluna gitmek zorunda kalmıştı. Bu çalışmada İspanya Milli Kütüphanesi'nde bulunan askeri rapor ve haritalar ışığında 1775 Cezayir harekâtının nasıl planlandığı, nasıl icra edildiği ve neden başarısız olduğu detaylı olarak incelenecektir.

Wheat for Armaments: An Aspect of Algerian Foreign Trade in the 18th Century

İsmet Touati

Clearly due to the insufficiency of local production of armaments, the Algerian authorities of the Ottoman era could have recourse to four main sources of armaments supplies for the defence of the country and the military campaigns, naval campaigns in particular: war prizes taken from enemies, donations from the Ottoman Sultans, tributes in kind paid by powers that had signed treaties with Algiers and, finally, purchases.

In the 16th and 17th centuries, a time of many conflicts and intense Algerian privateering activity, the catches made on enemies were a great help in covering the need for armaments. However, privateering declined from the end of the 17th century and Algiers signed peace treaties with most of the strongest European powers. The tributes in armaments provided to the Algerians by the northern European powers did not cover all of Algiers' military needs. Purchases were still necessary.

To compensate for the decline in income from privateering, the Algerian authorities encouraged the development of wheat production and exports. This strategic commodity, the export of which to Christian Europe was officially prohibited in the Ottoman Empire, was used by the Algerians as a means of purchasing armaments - another strategic commodity - from the Christian powers, particularly the Catholics, who were less permissive in this respect than the Protestants, due to papal prohibitions.

Access to European armaments procurement was always marked by the seal of exception and the implementation of procurement operations was complex. However, these purchases of arms constituted an appreciable source of supply for the Algerians.

Algerian wheat exported to Europe at that time can therefore be considered not only as a product generating significant commercial profits, but also as a means of accessing European armaments purchases. At the same time, access to these purchases gave the government in Algiers the necessary religious justification for exports of wheat to Christian Europe.

Solidarités et Alliances Corsaires au Maghreb à L'époque Moderne: Entre Méditerranée et Atlantique

Leila Maziane

Salé, Tétouan, Larache et Badis ont connu un essor considérable à l'époque moderne en tant que foyers corsaires maghrébins. Leur influence s'étendait sur tout le littoral, de la Méditerranée à l'Atlantique et leurs navires rabattant captifs et marchandises.

Cette réussite a été favorisée par la mise en place d'un vaste réseau de ports-refuge stratégiquement situés, ainsi qu'une alliance solide avec les corsaires des régences ottomanes, qui a perduré depuis le XVIe siècle. C'est cette entente à grande échelle qui a permis à ces différentes places portuaires maghrébines de maximiser les profits tirés de la course maritime et de prospérer jusqu'au début du XIXe siècle avec le congrès de Vienne (1815), en dépit des pressions européennes et des accords diplomatiques contraignants signés avec l'Europe.

The Ottomans in Algiers and Tunis at the Beginning of the 18th Century According to the Unpublished Diaries of Father Francisco Ximénez

Luis F. Bernabé Pons

Francisco Ximénez de Santa Catalina was a Trinitarian religious who spent seventeen years in the Ottoman provinces of Algiers and Tunis (1718-1735) assisting Christian captives and founding the Trinitarian Hospital of San Juan de Mata, which was active until 1817. He was also interested in the history of the two provinces, their Roman antiquities, the Moriscos exiled decades ago, as well as the Islamic rites he saw there. Throughout those years, Francisco Ximénez wrote an almost daily diary, compiled in several thick volumes currently preserved in the Royal Academy of History in Madrid. These unpublished diaries are a first-hand and valuable source of information about life in Tunisia and Algiers from the perspective of the Spanish priest. The impressions he collected about daily life in both areas, about the different strata of Maghrebi society, about the Ottoman authorities and about the life of captives are one of the most expressive testimonies of his time and, in fact, many of his impressions were later reused by travellers such as the Frenchman Jean-André Peysonnel or the British consul Joseph Morgan. In this article, I will compile and analyze Ximénez's references and impressions about the Ottomans in the Maghrebi provinces, both those who formed part of the government and the Ottoman population that Ximénez met.

16. Yüzyılda Cezayir-i Garb Eyaleti Yönetimi Üzerine Bazı Gözlemler

Mehmet İpşirli

XVI. yüzyılda Osmanlı eyalet idaresi içerisinde Cezayir-i Garp, Garp Ocakları'nın en stratejik eyaleti olarak öne çıkmıştır. Kuzey Afrika kıyılarında yer alan bu eyalet hem Akdeniz ticaret yollarının güvenliği hem de Osmanlı-İspanya rekabetinde ileri bir karakol vazifesi görmüştür.

Cezayir Beylerbeyliği, başlangıçta Hızır ve Oruç Reis gibi deniz gazilerinin faaliyetleriyle Osmanlı idaresine girmiş, kısa süre içinde Osmanlı merkezî teşkilatına bağlı bir eyalet statüsü kazanmıştır. Beylerbeyiler dönemi boyunca Osmanlı sultanlarının tayin ettiği paşalar, mahalli askerî elitler ve denizcilerle birlikte hem korsan faaliyetlerini hem de diplomatik ilişkileri yönlendirmiştir. Cezayir, Osmanlı donanmasının Batı Akdeniz'deki faaliyetleri için bir üs teşkil etmiş, aynı zamanda özellikle İspanya'ya karşı yürütülen mücadelede kilit rol oynamıştır

XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Cezayir üzerindeki hâkimiyeti iki temel döneme ayrılmaktadır: “Beylerbeyiler Devri” (1518–1587) ve “Paşalar Devri” (1587 sonrası). Beylerbeyiler döneminde Barbaros Hayreddin Paşa ve onu izleyen güçlü denizciler sayesinde Osmanlı varlığı, özellikle İspanya'nın Kuzey Afrika'daki yayılmacı siyasetine karşı etkin bir koruma sağlamıştır. Bu süreçte Akdeniz'deki askerî mücadeleler, korsanlık faaliyetleri ve donanma seferleri, Osmanlı-Cezayir bütünleşmesini hem askerî hem de siyasi düzeyde güçlendirmiştir. Paşalar devrinde ise merkezin denetimi artmış, idari mekanizma daha bürokratik bir çerçeveye oturtulmuştur. Bu değişim, yerel unsurlar ile merkez arasında zaman zaman gerilimler doğurmuş, fakat Osmanlı otoritesi korunabilmiştir.

Osmanlı idaresinin başlıca zorlukları, İspanya ve diğer Batılı güçlerin saldırıları, deniz ticaret yolları üzerindeki rekabet, yerel kabilelerin denetimi ve Avrupa diplomasisinin baskıları olmuştur. Diplomatik düzlemde Osmanlı-İspanya mücadelesi, Fransa ile kurulan geçici ittifaklar üzerinden dengelenmeye çalışılmıştır. Osmanlı Arşivi'ndeki Mühimme ve Ahkâm defterleri, Cezayir'e tayin edilen beylerbeyiler ve paşaların görevleri, askerî yardımların düzenlenmesi, yerel halkın şikâyetleri ve liman güvenliği gibi konularda merkezin aktif müdahalelerini belgelemektedir. Bu kayıtlar, Osmanlı merkezinin Cezayir'deki idari meseleleri takip ettiğini ve krizlere çözüm üretmeye çalıştığını göstermektedir.

Hulasa, XVI. yüzyılda Cezayir, Osmanlı için hem Akdeniz hâkimiyetinin kilit noktası hem de Avrupa güçleriyle askerî ve diplomatik mücadelenin sahnesi olmuştur. Osmanlı arşiv belgeleri, bu dönemde karşılaşılan zorlukların nasıl aşıldığını ve merkez-çevre ilişkilerinin nasıl şekillendiğini ayrıntılı biçimde ortaya koymaktadır.

Trablusgarp Vilayeti Sahillerinde Osmanlı Denizcilik Faaliyetleri ve Trablusgarp Komodorluğu (1835-1912)

Mehmet Korkmaz

Osmanlı Devleti tarafından Trablusgarp, Tunus ve Cezayir'in fethedilmesiyle Batı Akdeniz'de Osmanlı hâkimiyeti tesis edilmiş ve Akdeniz'deki mücadelede Osmanlılar uzun yıllar üstün bir durumda bulunmuşlardır. Kuzey Afrika topraklarında kurulan bu hâkimiyet Osmanlıların Doğu Akdeniz'deki bölgelerinin güvenliğini sağlama isteğinin ve Akdeniz'de Hristiyan Avrupa devletleri ile askerî, siyasi, ticari ve dini rekabetin bir sonucuydu. Trablusgarp, Tunus ve Cezayir'e önce eyalet daha sonra ise vilayet statüsü verilmiş ve bu üç eyaletin toprakları Osmanlı Devleti tarafından Garp Ocakları olarak tanımlanmıştır. Bu çalışmanın konusu olan Trablusgarp vilayeti de tıpkı Cezayir ve Tunus ile birlikte Osmanlıların Afrika ile siyasi ve ticari bağını sağlayan önemli bir merkez olup 1551-1912 yılları arasında Osmanlı hâkimiyeti altında kalmıştır.

Trablusgarp Vilayeti Akdeniz'deki stratejik öneminin yanı sıra limanları, deniz yolları ve deniz ticareti açısından da mevki itibarıyla önemli bir yere sahiptir. Trablusgarp'ın Osmanlı hâkimiyeti altında bulunduğu döneme dair idari, siyasi ve sosyal yapısı hakkında Türkçe literatürde ortaya konulan bazı eserler bulunmakla birlikte vilayetin sahillerinde icra edilen denizcilik faaliyetlerine ilişkin bir çalışma mevcut değildir. Bu bildiride Akdeniz'in önemli limanlarından biri olan Trablusgarp limanı ile Bingazi limanı sahillerinde Osmanlı deniz gücünü oluşturan harp ve ticaret gemilerinin etkinliği incelenecektir. Çalışma, Osmanlıların vilayeti doğrudan idare ettikleri 1835-1912 yılları arasındaki dönemle sınırlandırılmıştır. Söz konusu sahillerde, sahil muhafaza ve liman hizmetlerinin nasıl icra edildiği, karşılaşılan meseleler, teşkil edilen Trablusgarp Komodorluğu'nun ne tür faaliyetlerde bulunduğu sorularına cevap aranacaktır. Çalışmanın kaynaklarını daha evvel konuya dair doğrudan bir çalışma olmadığından büyük ölçüde dönemin arşiv vesikaları oluşturmuştur. Bu durum aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu'nun hükümran olduğu uzak vilayetlere ilişkin yapılan çalışmaların eksikliğini de göstermektedir. Yapılacak çalışmayla uzun sahillere sahip Osmanlı İmparatorluğu'nun merkezden oldukça uzakta bulunan Trablusgarp vilayeti sahillerinde icra edilen denizcilik faaliyetleri ortaya çıkarılarak Akdeniz'deki Türk denizcilik tarihine katkı sunulması hedeflenmektedir.

Trablusgarp'ta Bir Toskana Elçisi: Piero della Rena ve Diplomatik Temasları (1635-1639)

Mikail Acıpınar

Bu bildiri, 17. yüzyılın ilk yarısında Trablusgarp Ocağı ile Toskana Grandükalığı arasındaki diplomatik ve ticari ilişkilerin bir kesitini, Toskana elçisi Piero della Rena'nın Trablus'taki müzakere girişimleri üzerinden incelemeyi hedeflemektedir. Bildirinin temel amacı, Trablusgarp'ın yabancı ülkelerle diplomatik ve ticari ilişkilerinin yalnızca yerel aktörler düzeyinde mi şekillendiğini yoksa merkezî Osmanlı otoritesinin sürekli gözetim ve müdahalesi altında mı biçimlendiğini ortaya koymaktır. Bu bağlamda Toskana Grandükalığı'nın Doğu Akdeniz'deki çıkar arayışları ile Osmanlı merkezinin güvenlik ve denetim kaygıları arasındaki gerilimler, mikro tarihsel bir örnek üzerinden analiz edilecektir. Öte yandan, Toskana yönetiminin bu müzakereleri hangi beklentilerle yürüttüğü, Trablusgarp idarecilerinin olası bir antlaşma neticesinde bundan neler bekledikleri ve en önemlisi bu görüşmelerin Osmanlı merkezi yönetiminin bilgisi dâhilinde olup olmadığı sorularına cevap aranacaktır. Bildiri ayrıca, Trablusgarp örneği üzerinden, merkezin taşra ile Avrupa güçleri arasındaki ilişkilerde oynadığı belirleyici rolü ortaya koymayı amaç edinmektedir. Bu çerçevede çalışma, Trablusgarp-Toskana müzakerelerinin Osmanlı taşra idaresi ile merkez arasındaki ilişkilerin niteliğini ve küçük Avrupa devletlerinin bu esneklikten yararlanma çabalarını göstermesi bakımından önemini vurgulamaktadır. Piero della Rena'nın Trablusgarp'ta yürüttüğü girişimler; eyaletler, merkez ve Avrupa güçleri arasındaki çok katmanlı ilişkiler ağının anlaşılması için değerli bir örnek teşkil etmektedir. Bildirinin ana kaynaklarını, Toskana elçisinin müzakerelerle ilgili olarak başta grandüka olmak üzere diğer Toskana yöneticileri ile gerçekleştirdiği İtalyanca mektuplar oluşturmaktadır.

The Formation of Maghreb Political Entities within the Framework of the Ottoman Association

Nasruddin Saidouni

This paper aims to raise the issue of the crystallization of the political entities of Algeria, Tunisia, and Tripoli in the context of communication and interaction with the Ottoman state, by discussing the following points :

- A presentation of the Ottoman presence in the Maghreb countries during the Ottoman-Spanish conflict in the 16th century.
- The crystallization of the political entities of the Maghreb countries from direct communication to actual independence, imposed by emerging circumstances, confirmed by geographical location, and necessitated by local conditions.
- The reflection of maritime activity and European pressures on the Ottoman presence in the Maghreb.
- The difference in historical perspectives on the Ottoman presence in the Maghreb, varying with political positions and ideological tendencies.

Exploring the Ottoman phenomenon as a civilizational heritage and historical legacy that forms a link between contemporary Maghreb countries and modern Turkey

Beylerbeyiler, Dayılar ve Yerel Beyler Üçgeninde Tunus'ta Osmanlı İdari Örgütlenmesi (16-18. Yüzyıllar)

Orhan Kılıç

Tunus'ta Osmanlı hâkimiyeti kesintisiz ve uzun süreli olarak 1574 yılından itibaren sağlanmış ve Osmanlı yönetiminin tesisi pratikte Garp Ocaklarının diğer eyaletleri olan Cezayir ve Trablusgarp'tan çok farklı olmamıştır. İlk etapta buraya bir beylerbeyi tayin edilmiş ve vilayetin yönetiminde birinci derecede yetkili ve sorumlu kılınmıştı. Ancak ilerleyen zamanlarda yerel dinamiklerin etkisiyle dayılar ve yerel beyler idarede etkili olmaya başlamışlardır. 1591 yılından itibaren ocak kökenli dayıların Tunus'un idaresinde beylerbeyiler/paşalar ve yerel beylerin yanında üst yönetim örgütlenmesinin içerisinde yer aldığı görülür. Garp Ocakları içerisinde dayılık ilk olarak Tunus'ta başlamış, Trablusgarp ile devam etmiş ve en son Cezayir'de uygulanmıştır. Tunus'a resmen atanmış bir beylerbeyi bulunsa da Vatan denilen merkez sancakta bulunan ve eyaletin her yerinde idari, askeri ve mali sorumlulukları bulunan yerel nüfuzlu beyler ve ocaklı dayıların idarede daha etkin bir rol oynadıkları söylenebilir. Hatta eyalet merkezindeki yerel beyler dayılık sisteminin ortaya çıkmasından yaklaşık kırk yıl sonra dayılardan daha nüfuzlu bir pozisyona geçmişlerdir. Bu bağlamda Murâdî ve Hüseyinî hanedanlarının idaredaki etkinliklerinin altını çizmek gerekir. Bu gelişmeler çerçevesinde 18. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren eyaletin yönetiminde bölge dışı ve yerel dinamikler veya hanedanlarla bağlantısı olmayan beylerbeyiler devri resmen ve fiilen bitmiştir. Tunus Vilayeti/Eyaleti, diğer Garp Ocaklarındaki eyaletler gibi sâlyâneli statüdedir ve alt idari taksimat üniteleri olarak sancaklardan müteşekkildir.

Bu araştırma, Tunus'un Osmanlı hâkimiyetine kalıcı olarak girdiği 1574 yılından başlayarak 18. yüzyılın sonuna kadar olan sürecin üst düzey idari yöneticilerine odaklanmıştır. Beylerbeyiler, yerel beyler ve dayılar arasında idarede yaşanan çok başlılık ve bu sürecin Tunus'un idaresine etkileri tartışılmıştır. Ayrıca 1573'ten 18. yüzyılın sonuna kadar Tunus beylerbeylerinin kimler olduğu mühimme, sancak tevcih ve ruus defterlerinden derlenen bilgilerle kesintisiz olarak ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu veriler ışığında Osmanlı merkezi yönetiminin Tunus'un idaresi hususunda nasıl bir politika uyguladığının anlaşılmasına katkı sağlamak çalışmanın öncelikli hedefi olmuştur.

Tunus Ocağı ile Venedik Cumhuriyeti Arasındaki Son Antlaşma [1792] ve İncelemesi

Özgür Oral

Tunuslular tarafından İskenderiye'den Tunus'a gitmek için kiralanan bir Venedik gemisinin, gemide hıyarcıklı veba şüphesi bulunması dolayısıyla Malta'da kaleden yapılan top atışı ile batırılması sonrası Tunus Beyi Ali Bey Venedik Cumhuriyeti'nden tazminat talep etti. Bu talebin reddedilmesi, 1763 yılından itibaren sulh içerisinde devam eden Tunus-Venedik ilişkilerini bozdu ve taraflar arasında 1792 yılına dek sürecektir bir savaş başladı. 1763 ve 1764 yıllarında Venedik'in Garp Ocakları ile teker teker yaptığı barışlar, artık siyasi iddialarından vazgeçmiş Venedik için oldukça önemliydi. Bu sayede, özellikle Levant ticaretine yeniden dahil olabilmış, buradaki ticari pastada payını genişletebilmişti.

Tunus Beyi Ali Bey'in Venedik'e savaş ilanı ile taraflar arasındaki diplomatik temas kesildi [1784]. Venedik'in son büyük donanma kaptanı Angelo Emo ve Tommaso Condulmer tarafından Tunus, Sefakus, Binzert ve Sus gibi Tunus Ocağı'nın önde gelen kale-şehirleri bombalandı. Buna mukabil, Tunuslu denizciler de Akdeniz sularında rast geldikleri Venedik gemilerine ciddi zararlar verdiler. Zaman zaman Ülgünlü korsanlarla iş birliği yaparak onların da Venediklilere zarar vermelerini temin ettiler. Taraflar arasındaki yoğun çatışmalar dört yıldan fazla devam etti.

1789 sonrası, değişen konjonktürün etkisi ile Avrupalı devletler, dış çatışmalara son verip iç meselelere odaklanmak istediler. Venedik tarafı da 1784 yılından beri devam ettirmekte olduğu çatışmayı sonuçlandırmak istedi. Taraflar arasında başlayan müzakereler nihayetinde 27 Ramazan 1206/19 Mayıs 1792 tarihinde yirmi dört maddeden oluşan bir sulhun imzalanması ile neticelendi. Görüşmelerde Venedik tarafını Tommaso Condulmer temsil etmiştir. Bu antlaşma, 1797 yılında Venedik Cumhuriyeti tarih sahnesinden çekilene kadar cari kalacak, bu sayede Venedik gemileri Akdeniz sularında güvenli bir biçimde seyahatlerini gerçekleştirebilecektir.

Bu bildiride, Hammude Paşa-Bey tarafından imzalı ve mühürlü, Türkçe metni Venedik Devlet Arşivi'nde bulunan antlaşmanın imzalanış sürecinde yapılan diplomatik müzakerelerle birlikte metinde düzenlenen hususların bir incelemesi yapılacaktır. 1763 tarihli antlaşmayla ile mukayeseli bir şekilde incelenecek olan antlaşma maddelerinin her ne kadar çatışmaların galibi olarak görülse de Venedik açısından bir mağlubiyete işaret ettiği iddia edilecektir.

Some News on the Ottoman Maghreb According to Johann Frisch (1674)

Pino Valero-Cuadra

In 1694 the editor Thomas von Wiering published a book with the title *Schau=Platz barbarischer Slavery: Worauff unter Beschreibung der 4 vornehmsten Raub-Städte Als: Algiers, Thunis, Tripoli und Salee*. (Escenario de la esclavitud de Berbería. Con la descripción de las cuatro ciudades del corso más destacadas, como son Argel, Túnez, Trípoli y Salé). Its autor was Johann Frisch, preacher in Altona and newspapers editor in Hamburg. The difficult style of the book has meant that, although it is known for its illustrations, its text has gone much more unnoticed. He believed that he had to use a particularly detailed depiction to show his audience the alleged cruelty of the Barbary pirates, who were often referred to as barbarians. Apparently, such publications of the suffering of Hamburg sailors were linked to the hope of being able to make a particularly lucrative business. In order to be able to buy the freedom of sailors from Hamburg who had fallen into slavery, the first private slave fund was founded in Hamburg in 1622. It offered the sailors a kind of insurance so that they could be bought out of captivity. In addition to describing the suffering of German captives, Frisch provides many interesting descriptions of Maghreb cities and their rule by the Ottomans, his book being one of the scarce surviving German accounts on the Ottoman rule of Maghreb.

Harp ve Sulh: Garp Ocakları ile İngiltere Arasındaki Barış Süreci ve Antlaşma Metinleri (1661–1664)

Rabia Demir

Bu bildiri, 1661-1664 yılları arasında Osmanlı idaresindeki Garp Ocakları ile İngiltere arasında gerçekleştirilen müzakere sürecini ve bunun neticesinde oluşturulan antlaşmaların karşılaştırmalı analizini sunmayı amaçlamaktadır. 1661 yılında II. Charles'ın Portekiz prensesi Braganzalı Catherine ile evliliğiyle Tanca Adası'nın İngiliz hakimiyetine girmesi, İngiltere'nin Akdeniz stratejisinde kayda değer bir değişime yol açmıştır. Tanca'nın Cebelitarık Boğazı girişindeki stratejik konumu nedeniyle, burada bir İngiliz üssünün kurulması veya Akdeniz'e girişlerin İngiliz denetiminde olması ihtimali doğmuş ve bu durum, Avrupa devletleri tarafından bölgedeki güç dengelerini tehdit eden bir gelişme olarak algılanmıştır. Bu tepkilerin de etkisiyle, Akdeniz'de elde edilen yeni kazanımın kalıcılığını güvence altına almak için Garp Ocakları ile diplomatik bir uzlaşma arayışı kaçınılmaz hale gelmiştir. Öte yandan Tanca'ya yönelik operasyonlar kapsamında Akdeniz'de seyrüsefer halindeki İngiliz gemilerinin güvenliğini sağlama ihtiyacı ve bu tarihlerde artıya olan korsanlık faaliyetleri; gemiler için güvenli geçiş alanları oluşturma gerekliliğini de doğurmuştur. 1661'de görevlendirilen büyükelçi Sir Heneage Finch'in diplomatik çabaları ve aynı yıl bir İngiliz donanmasının bölgeye gönderilmesiyle başlayan süreç, 1664 yılında son bulmuş; bu bağlamda yürütülen müzakereler ve neticesinde oluşturulan antlaşma metinleri, yalnızca kronikleşmiş sorunlara çözüm üretmeyi değil, aynı zamanda İngiltere'nin bölgedeki yeni stratejik varlığını pekiştirmeyi hedefleyen ayrıntılar da içermektedir.

Bu bakımdan mevcut bildiri, Garp Ocaklarının Avrupa devletlerinin daha geniş siyasi dinamikleri içindeki konumuna dikkat çekerken; diğer yandan Osmanlı İmparatorluğu'nun Akdeniz politikasının tekdüze bir sistem olmadığına ve bölgesel dinamiklere göre farklılaşan katmanlı yapısına vurgu yapmaktadır. Aynı zamanda, bilhassa 1661 yılında bahsedilen ahidnâmenin, 17. yüzyılın geri kalanında, Osmanlı-İngiliz ilişkilerinin temel çerçevesini belirlediği; Garp Ocaklarıyla yapılan müstakil antlaşmaların ise bu çerçevenin yerel koşullara ne surette adapte edilebildiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Bununla bağlantılı olarak, müzakere sürecinde Osmanlı merkezi idaresinin konumunun ve ağırlığının ne olduğu; söz konusu dönemde bu eyaletlerin iddia edildiği üzere Osmanlı yönetiminden bağımsız bir politika takip edip etmedikleri gibi temel konulara da odaklanmaktadır. Tartışmanın başlıca kaynaklarını ise The National Archives'ta yer alan Osmanlı Türkçesi ve İngilizce olarak hazırlanmış orijinal antlaşma metinleri oluşturmaktadır.

Apport Culturel, Économique et Architectural des Morisques dans la Régence Ottomane de Tunis à l'époque de Othman Dey

Raja Yassine Bahri

L'expulsion des Morisques d'Espagne (1609-1614) entraîna l'installation en Tunisie de 50 000 à 60 000 exilés, soit près de 15 % de la population du pays. Accueillis par Othman Dey, chef de la Régence ottomane de Tunis, ces réfugiés bénéficièrent de privilèges (terres, exemptions fiscales, semences, protection), facilitant leur intégration. Leur arrivée constitua un tournant majeur pour la société tunisienne, encore marquée par la peste et les guerres.

Sur le plan économique, les Morisques apportèrent un savoir-faire agricole exceptionnel: techniques d'irrigation, culture des agrumes, oliviers et orangers, horticulture et art des jardins. Ils revitalisèrent des régions dépeuplées, comme la vallée de la Medjerda et le Cap Bon. Leur contribution artisanale et commerciale fut également déterminante: textile, céramique, orfèvrerie, tissage de la soie, fabrication des chéchias. Ils redynamisèrent les souks de Tunis et introduisirent de nouveaux circuits de commerce.

Sur le plan culturel et social, ils influencèrent durablement la cuisine tunisienne (plats sucrés-salés, pâtisseries aux amandes, techniques de conservation), les vêtements (sirwāl, jebba, sefsari, bijoux filigranés), ainsi que les pratiques musicales et festives. Leur sens de l'élégance, du raffinement et de l'hygiène contribua à transformer les modes de vie.

Sur le plan architectural et urbain, leur empreinte est manifeste dans la médina de Tunis (mosquées, madrasas, demeures patriciennes) et surtout à Testour, ville morisque par excellence, organisée selon un plan régulier inspiré de l'Espagne. Ses toits de tuiles, minarets mudéjars et maisons à patio témoignent d'une identité andalouse.

En somme, malgré leur exil douloureux, les Morisques ont enrichi la Tunisie d'un héritage profond, encore perceptible aujourd'hui dans son économie, sa culture et son patrimoine architectural.

Garp Ocakları-Ceneviz Münasebetleri ve Garp Ocaklarına Ait Bazı Mektuplar

Selim Parlaz

Afrika kıyılarında başlayan Osmanlı- İspanya çekişmesi sonunda Tunus, Cezayir ve Trablusgarp, Türk hâkimiyetine geçmiş ve Akdeniz’de başlayan bu mücadeleyi Osmanlılar kazanmıştır. Bu şekilde Osmanlı yönetimi altına giren ve Akdeniz hâkimiyeti için stratejik bir konumda olan bu üç eyalet Garp Ocakları olarak anılmaya başlanmıştır. Osmanlı Devleti’nin Akdeniz’deki ileri karakolları olarak görev yapan bu ocaklar, imparatorluğun Akdeniz siyasetinde ve muhafazasında çok mühim görevler üstlenmiş, zaman zaman da farklı Avrupa devletleri ile çok yönlü ilişkiler kurmuşlardır. İngiltere, Hollanda ve Fransa’nın yanı sıra özellikle Cenova, Toskana, Venedik ve Napoli Krallığı gibi İtalyan şehir devletleriyle olan münasebetleri daha ziyade korsanlık ve ticaret üzerine yoğunlaşmıştır. 16. yüzyılın son çeyreğinden itibaren artan korsan savaşları döneminde, Garp Ocaklarında üslenen Osmanlı denizcileri ve idarecileri özellikle Cenevizliler ile de yakın münasebetler tesis etmişlerdir. Bu ilişkilerin temelinde ise şerefli ve kârlı bir geçim yolu saydıkları korsanlığın en önemli getirilerinden biri olan esir ticareti vardı. 17. yüzyıla gelindiğinde, artık bu münasebetlerin temelinde ele geçirilen esirlerin durumu değil ayrıca çeşitli diplomatik girişimler ve ticari faaliyetlerin de yer aldığı görülmektedir. Söz konusu yüzyılda Garp Ocaklarındaki idarecilerin ve diğer ocak görevlilerinin Ceneviz yöneticileri ile doğrudan iletişim kurduğu ve dostluk derecesinde ilişkiler geliştirdikleri anlaşılmaktadır. Bu durum XVIII. yüzyılın ilk yarısında imzalanan 1712 tarihli Osmanlı-Ceneviz ahidnamesi sonrasında da benzer şekilde devam etmektedir. Bu çalışmada Osmanlılar ile Cenevizliler arasında yapılan antlaşmanın Garp Ocaklarına yansımaları da ortaya konmaya çalışılacaktır. Ayrıca sözü edilen konular çerçevesinde, her iki tarafta ortaya çıkan ticari, askerî ve diplomatik gelişmeler kapsamında ocakların, Osmanlıların Cenevizliler ve Avrupa devletleri ile olan ilişkilerindeki yerini ve Akdeniz ticaretine etkisini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Çalışmamızın esasını Archivio di Stato di Genova yani Cenova Devlet Arşivi’ndeki İtalyanca belgeler ile Türkçe dökümanlar oluşturmaktadır. Cenova Devlet Arşivi’ne ait belgelerden özellikle Garp Ocaklarından Cenova’ya gönderilen mektuplar (lettere) ve raporlar son derece önemlidir. Bu bağlamda 1593-1775 dönemini kapsayan 2798 numaralı dosya önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Ayrıca 1672-1714 arasını ihtiva eden 2172 ve Turchia Lettere Consoli başlıklı 2703 numaralı dosyalar da İzmir, Gelibolu ve Sakız Adası’nda görev yapan Ceneviz konsoloslarının gönderdikleri mektuplardan oluşmaktadır ve 1666-1716 arasındaki gelişmelerden bahsetmektedir.

Osmanlı Devleti ve Garp Ocakları: 18. Yüzyılda Askerî Yardım ve Strateji

Seyfullah Aslan

Cezayir, Tunus ve Trablusgarp, 16. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nin Batı Akdeniz'deki önemli eyaletleriydi. Barbaros Hayreddin Paşa ve ardıllarının Kuzey Afrika'daki faaliyetleri Osmanlı gücünün Batı Akdeniz'e doğru yayılmasını sağlamıştı. Bu bakımdan Garp Ocakları adıyla anılan bu eyaletlerin korsanlık faaliyetlerini, Osmanlı deniz politikalarının bir uzantısı olarak değerlendirmek gerekir. Aynı zamanda Osmanlı deniz seferlerine destek veren ocaklar, Osmanlı Devleti'nden top, mühimmat, asker yazma gibi askerî yardımlar da görmekteydi. Öte yandan Avrupalı devletlere verilen ahidnâmelerde Garp Ocakları'nın denizcilik faaliyetlerini doğrudan kısıtlayıcı ve bağlayıcı hükümlerden kaçınılarak ocakların geçim ve güç kaynakları olan korsanlığın aynı zamanda bir araç olarak kullanılması sağlanmaktaydı.

Osmanlıların Akdeniz'de büyük kuşatmalara ve savaflara girişmediği 18. yüzyıl, Osmanlı Devleti'nin güç mücadelesini Garp Ocakları'nın korsanlık faaliyetleri üzerinden gösterdiği bir dönemi ifade etmekteydi. Bu nedenle Osmanlı-Garp Ocakları ilişkisinin doğasını yüzyılın ortaya çıkardığı unsurlar üzerinden değerlendirmek gerekir.

Bu çalışmada, 18. yüzyılda Osmanlı Devleti ile Garp Ocakları arasındaki ilişkilerin, Osmanlı Devleti'nin askerî yardımları ve bu yardımların stratejik arka planı bağlamında incelenmesi hedeflenmektedir. Mühimme hükümleri, Düvel-i Ecnebiye Defterleri, Ali Emiri, Cevdet ve Hatt-ı Hümayûn gibi Osmanlı arşiv belgeleri ile literatür değerlendirilerek hazırlanacak bildiride, Osmanlı Devleti'nin Batı Akdeniz'deki bir nevi sınır karakolu konumunda bulunan ocaklara yaptığı askerî yardım ile ocaklardan sağlanan jeopolitik desteğin Osmanlı politikalarının üretilmesindeki süreç ele alınacaktır.

Osmanlı Devleti, Avrupa devletleri ile ilişkilerinde bir koz olarak kullandığı Garp Ocakları'nı mühimmat, gemi, malzeme ve asker yazma izinleriyle desteklerken aynı zamanda ocakların korsanlık faaliyetlerinin ahidnâmeler tarafından ya da Avrupalı devletler ile ocaklar arasındaki antlaşmalarla yasaklanması sürecine doğrudan müdahil olmayıp ocakların etkin bir unsur olarak kalmasını sağlamıştır.

Garp Ocakları'nın Osmanlı stratejisindeki rolünü ve karşılıklı ilişkilerin askerî boyutunun analiz edileceği bildiride, 18. yüzyıl Osmanlı dış politikasına dair yeni bir perspektif sunulması amaçlanmaktadır. Ayrıca, literatürdeki bulgu ve görüşler değerlendirilerek, Osmanlı-Garp Ocakları ilişkisinin nasıl şekillendiği ortaya konulacaktır.

Why Barbary Was Not Barbary. A New View of Captivity in Ottoman North Africa Seen Through the Eyes of Two Young Scandinavian Sailors

Torbjørn Ødegaard

For centuries, the Ottoman Maghreb has been barbarized by European writers, especially when it comes to the treatment of captives. In this article, the Norwegian independent researcher and publisher Torbjørn Ødegaard shows how two young Nordic captives made their careers in North Africa, and how life and society, especially in Tunis, were described neutrally by one of the ransomed captives. The text is a part of the ongoing criticism against the strong Eurocentrism that has dominated the history-making of the Ottoman Maghreb until our time. Traditionalists might regard some of the articulations in the text as exaggerated, but my intention is clear: Barbary slavery/captivity was not a final tragedy! Furthermore, the description throughout the ages of the so-called "Barbary terror" has always been intentionally overestimated. On the other hand, the fear of a North African corsair attack was always present, and an Algerian corsair armed with a sabel, yelling on the deck, was by any means not at all a welcome guest among European sailors. In short, this essay serves as an attempt to soften up some cemented aspects in our understanding of white slavery in North Africa. When it comes to the renegades/converts, as Hark Olufs and Johan Öhman, it's impossible to measure the pressure they went through before accepting Islam. Olufs from German-speaking Amrum was an adult with a firm will, while Öhman from Finnish-speaking Kristinestad was barely 13 years old when he was taken by the Tripolitan corsairs and might have feared the consequences differently by rejecting his Muslim owner's faith.

Sinan Reis Hakkında Bir Eser İncelemesi: Jean Jacques Boissard-Vesuntino'nun "Vitæ et icones Sultanorum Turcicorum Principum Persarum" Adlı Kitabı

Volkan Dökmeci

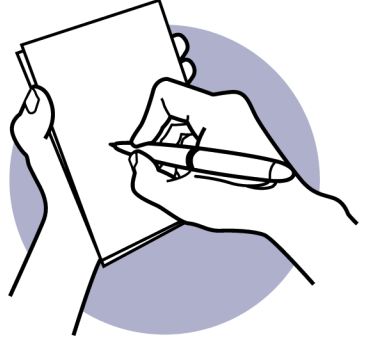
Yazar, şair, tarihçi, antikacı ve teknik ressam olan Jean Jacques Boissard-Vesuntino 1528-1602 senelerinde yaşamıştır. Fransa'nın doğusundaki Besançon Komünü'nde dünyaya gelmiş ve Fransa'nın en kuzeydoğu ucundaki Metz kentinde vefat etmiştir. Roma ve tiyatro tarihiyle ilgili muhtelif kitaplar da yayınlayan yazarın Osmanlı tarihi açısından en değerli sayılabilecek eseri 1596 senesinde basılan "Vitæ et Icones Sultanorum Turcicorum Principum Persarum" (Osmanlı Sultanları ve İran Hükümdarlarının Hayatları ve Figürleri) adlı kitaptır. Bu kitabının bir bölümünde Yahudi Sinan Reis için de bir başlık ayrılmıştır (Sayfa 234-240). Başlığın Sinan Reis'in portresiyle başlayan ilk sayfasında, portrenin orta ve alt kısımlarında "Sinan Cœfvt-Dvm Redvcem Optatis Complexibimplico Natvm Me Svbita Extinxit Mors Fera Letitia" sözcükleri yazılıdır. Bu Türkçe'de şu anlama gelmektedir: "Yahudi Sinan Reis- Arzularımı doğumumun karmaşıklığına indirgerken, mutluluğun vahşi ölümü beni aniden söndürdü." İlerleyen satırlarda Sinan Reis'in İzmir doğumlu Yahudi bir deniz akıncısı olduğu bilgisi verilip kendisi "eşsiz, tedbirli ve çalışkan" sözleriyle tasvir edilmiştir. Bu kaynağa göre, ilk zamanlar onun emrinde 1 trireme ve 24 denizci (celocibus) vardır. Trireme'yi Galya kıyılarında yaptığı yağmadan elde etmiştir. Gemi onarımı ve levazımat yüklemesi için Trablusgarb kıyısına gittiğinde Karamanlı korsan Alikut'la tanışıp dost olduğu, onunla gemilerini birleştirip Cezayir'deki Hayreddin Reis'in yanına seyrettiği gibi bilgilerle devam eden eser, Sinan Reis'in Hayreddin Reis'le birlikte yağmaladığı Galiçya'dan epey servet elde ettiğinden ve Sinan Reis'in İspanyolların Tunus hücumu sırasında Hayreddin Reis tarafından ve diğer denizcilerin de rızasıyla ordu komutanı seçildiğinden söz etmektedir. Yine kitaba göre, İspanyolların Halkulvâdî'yi (La Goletta) kuşatması sırasında başarılı bir direniş gösterilmemesine kızan Hayreddin Reis Sinan Reis'i epey azarlamış, ancak o durumu soğukkanlılıkla idare etmiştir. Daha birçok olaydan bahseden kitap, Sinan Reis'in Elbe Adası'nda esir tutulan oğlu Hasan Bey'i nasıl kurtardığını anlatıp sona ermektedir. Eserde belirtildiği üzere, Sinan Reis oğluna kavuştuğunda aşırı heyecandan ötürü vefat etmiştir.

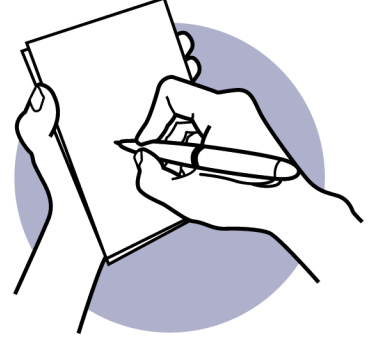
PARTICIPANTS

KATILIMCILAR

Çanakkale, 9-10 Ekim 2025

- Prof. Dr. Bounama Mohamed • mohamedbounaama@gmail.com**
- Prof. Dr. Feridun Bilgin • feridunb@gmail.com**
- Prof. Dr. Feridun Emecen • FEmecen@29mayis.edu.tr**
- Doç. Dr. Güneş Işıksel • gunes.isiksel@medeniyet.edu.tr**
- Prof. Dr. İdris Bostan • idrisbostan@gmail.com**
- Prof. Dr. Leila Maziane • maziane.leila@gmail.com**
- Prof. Dr. Luis Fernando Bernabe Pons • luis.bernabe@ua.es**
- Prof. Dr. Mehmet İpşirli • mipsirli@medipol.edu.tr**
- Prof. Dr. Mikail Acıpınar • mikail.acipinar@ikc.edu.tr**
- Prof. Dr. Nasrüddin Saidouni • nsaidouni@yahoo.fr**
- Prof. Dr. Orhan Kılıç • okilic60@gmail.com**
- Prof. Dr. Raja Yassine Bahri • R.yassinebahri@gmail.com**
- Prof. Dr. Chakib Benafri • chaki.benafri@yahoo.fr**
- Doç. Dr. Burcu Kurt • kurt.burcuu@gmail.com**
- Doç. Dr. Fatma Şimşek • fsimsek07@gmail.com**
- Doç. Dr. Güner Doğan • gunerdogan@karatekin.edu.tr**
- Doç. Dr. Mehmet Korkmaz • mkorkmaz10@gmail.com**
- Doç. Dr. Özgür Kolçak • ozgurkolcak@gmail.com**
- Doç. Dr. Özgür Oral • ozguroral@gmail.com**
- Doç. Dr. Selim Parlaz • sparlaz@pau.edu.tr**
- Dr. Ahmet Tekin • ahmet.tekin@istanbul.edu.tr**
- Dr. Emel Soyer Kolçak • emelsoyr@gmail.com**
- Dr. Francesco Caprioli • francesco.caprioli@outlook.it**
- Dr. Habiba Mahideb • habibamahideb@yahoo.com**
- Dr. Hüseyin Tabakoğlu • stabakoglu@gmail.com**
- Dr. İsmet Touati • ismetali.touati@gmail.com**
- Dr. Pino Valero Cuadra • luis.bernabe@ua.es**
- Dr. Seyfullah Aslan • seyfullahaslan@gmail.com**
- Dr. Torbjørn Ødegaard • Kystforlaget@gmail.com**
- Dr. Volkan Dökmeci • volkanyeditepe@gmail.com**
- Fatma Zehra Beyaz • fzehraarslan@gmail.com**
- Rabia Demir • rabiademiiir@gmail.com**
- Hakan Mehmet Köktürk • hmkokturk@pirireis.edu.tr**





The First International Symposium on the History of the Barbary Regencies

Uluslararası I. Garp Ocakları Tarihi Sempozyumu